

**Arbed Dyfodol: Y Grŵp Trawsbleidiol ar Rwystro Plant rhag cael eu Cam-drin
yn Rhywiol
Cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 15 Rhagfyr 2022
Lleoliad: Rhithwir**

Yn bresennol

Julie Morgan AS, y Dirprwy Weinidog
Gwasanaethau Cymdeithasol
Jayne Bryant AS (Cadeirydd)
Elinor Puzey, NSPCC Cymru
Claire Sharp, Plant yng Nghymru
Claire Short, Stop it Now! Cymru
Sarah Cooper Gwasanaethau Cymdeithasol &
Integreiddio – Llywodraeth Cymru
Ross Walmsley, NSPCC Cymru
Sarah Walton-Jones, Stop it Now! Cymru
Cecile Gwilym, NSPCC Cymru
Philip Walker, Survivors Trust
Daisy Williams, Stop it Now! Cymru
Gillian Jones, Stop it Now! Cymru
Nici Evans, Canolfan arbenigedd ar gam-drin
plant yn rhywiol
Linda Grace (Gwestai)
Saul Cooke-Black, NSPCC Cymru
Helen Gordon, Gwent
May Baxter-Thornton (Gwestai)

Debbie Woodroff, Llwybrau Newydd
Felicity Rushton, Heddlu
Amy Bainton, Barnardo's
Katie Stott
Naomi Evans, Heddlu
Amy Jones
Berni Durham-Jones
Fay Maxted, Survivors Trust
Natasha Hankey, Heddlu
Paula Hardy, Heddlu
Kirsty Rees, staff cymorth y Senedd
Sarah Keefe, Heddlu
Hannah Evans-Price, Heddlu
Catrin Simpson (Bwrdd Iechyd Prifysgol
Caerdydd a'r Fro - Iechyd Plant)
Joanna Williams (Cydweithrediad Iechyd GIG
Cymru)
Frances Frost
Faith McCready, Heddlu

Cofnodion

Croesawodd Jayne Bryant AS y rheini a oedd yn bresennol i'r cyfarfod, ac esboniodd y byddai'r sesiwn yn canolbwyntio ar etifeddiaeth cynllun gweithredu cyntaf Llywodraeth Cymru ar gam-drin plant yn rhywiol ac yn ystyried argymhellion ar gyfer y cam nesaf o ran gwaith yng Nghymru.

Pwyntiau allweddol a nodwyd gan y siaradwyr

Julie Morgan AS, y Dirprwy Weinidog Gwasanaethau Cymdeithasol – Sylwadau Llywodraeth Cymru ar y cynllun gweithredu cyntaf

- Cyfle i adlewyrchu ar yr holl waith a wnaed yng Nghymru o ganlyniad i'r cynllun gweithredu cenedlaethol cyntaf ar gyfer cam-drin plant yn rhywiol. Diolch i'r grŵp trawsbleidiol am ddylanwadu ar y cynllun gweithredu cyntaf.
- Diolch i'r byrddau diogelu ac i'r holl elusennau sy'n rhan o'r gwaith ymgysylltu â'r cyhoedd. Diolch arbennig i Dr Sam Clutton, a arweiniodd y gwaith ar y cynllun gweithredu cenedlaethol cyntaf.

- Roedd blaenoriaethau'r cynllun gweithredu cyntaf o dan y tri piler o atal, amddiffyn a chefnogi.
- Rydym yn falch o'r cynnydd a wnaed a bod hyn wedi parhau drwy'r pandemig.
- O ganlyniad i'r cynllun gweithredu cyntaf mae gennym lawer mwy o adnoddau ar gael ac mae'r cyhoedd yn cael gwybodaeth well am gam-drin plant yn rhywiol.
- Mae gwaith wedi'i wneud i rymuso plant eu hunain i adnabod pan fydd rhywun yn meithrin perthynas amhriodol â nhw ar-lein neu'n eu hecsbloetio, ac i ofyn am gymorth.
- Mae archwilio data yn parhau a bydd hyn yn llywio'r ffordd y bydd gwasanaethau yn cael eu cynllunio at y dyfodol.
- Er ei fod yn bwysig dathlu'r gwaith o gyflawni'r cynllun gweithredu, mae angen cynllun gweithredu newydd, pellgyrhaeddol. Bydd y gwaith yn cael ei lywio gan yr adroddiad cyflawni terfynol ac argymhellion yr ymchwiliad annibynnol ar gam-drin plant yn rhywiol a gyhoeddwyd ym mis Hydref 2022. Mae argymhellion i'w cael o fewn yr adroddiad terfynol hwnnw ar gyfer Llywodraeth Cymru yn benodol, ac maent yn cael eu hystyried.
- Fel rhan o'r broses ymgynghori byddwn yn siarad ac yn ymgynghori gyda phobl, gan gynnwys pobl ifanc.
- Bydd y gwaith a gafodd ei osod yn y cynllun cyntaf yn parhau wrth ddisgwyl am y cynllun newydd.
- Diolch o galon i'r plant a phobl ifanc yn ogystal â'r goroeswyr sy'n oedolion sydd wedi helpu i lywio ein gwaith.

Elinor Puzey, NSPCC Cymru – lansio adroddiad etifeddiaeth y grŵp trawsbleidiol i'r cynllun gweithredu cyntaf

Mae'r adroddiad etifeddiaeth yn cael ei lywio gan gyfarfodydd y grŵp trawsbleidiol a chyfarfod bwrdd crwn proffesiynol a gynhaliwyd yng Ngwanwyn 2022.

Mae argymhellion allweddol yn adroddiad yn cynnwys y canlynol:

- Dylid gwneud hyfforddiant yn rhan o gyrsiau cyn-gymhwys.
- Dylid gwella'r dull o gasglu data a dylai data fod yn gyfannol.
- Dylai fod croestoriad rhwng gwaith polisi ar gam-drin plant yn rhywiol ac atal trais o fathau eraill, yn ogystal â gwaith cydraddoldeb.
- Dylid cydnabod niwed ar-lein fel risg sylweddol a deinamig.
- Dylid blaenoriaethu mynd i'r afael â cham-drin rhywiol rhwng cyfoedion.
- Dylai gwaith atal fod yn ganolog, gan gynnwys ymyriadau i bobl ifanc sy'n ymddwyn mewn ffordd niweidiol.
- Dylai'r gwaith o ariannu gwasanaethau cymorth ac ymateb fod yn gynaliadwy.

Mae'r themâu sydd wedi deillio o'r adroddiad etifeddiaeth yn cynnwys y canlynol:

- Mae ein dealltwriaeth o effaith cam-drin plant yn rhywiol ar rai carfannau o blant yn fylchog - hoffem weld dealltwriaeth o ragfarnau allanol sy'n gallu atal rhai plant rhag gofyn am gymorth. Dylai gwasanaethau sy'n gweithio gyda phlant ar y cyrion gael adnoddau i'w cefnogi i ddatgelu achosion o gam-drin rhywiol.
- Dylai hyfforddiant fod yn orfodol. Mae canfyddiadau'n awgrymu bod teimlad o anghysondeb o hyd ymhlith gweithwyr proffesiynol o ran cyfeirio. Dylai'r fframwaith Gofyn a Gweithredu gynnwys sesiwn orfodol ar gam-drin plant yn rhywiol.

- Rydym yn pryderu am ddiffyg cysylltiad rhwng arweinwyr a'r rhai sy'n gweithio ar lawr gwlad oherwydd anghywirdeb wrth gasglu data. Rydym am weld dull mwy cyfannol o gasglu data sy'n cynnwys llinell gymorth a data gwasanaeth yn ogystal â chynlluniau i amddiffyn plant.
- Mae cam-drin rhywiol rhwng cyfoedion wedi cael ei normaleiddio. Rydym yn croesawu gwaith gan Lywodraeth Cymru i ddatblygu cynllun annibynnol i fynd i'r afael â hyn. Ond rydym am weld hyn fel rhan o'r gwaith ehangach ar gam-drin plant yn rhywiol.
- Mae'r risg o niwed ar-lein yn newid o hyd, unwaith eto rhaid i waith ar gam-drin plant yn rhywiol yn y dyfodol fod yn hyblyg i'r risgiau hyn.

Claire Sharp, Plant yng Nghymru - Ymgysylltu â rhanddeiliaid – 'Beth yw'r cam nesaf o ran gwaith ar gam-drin plant yn rhywiol yng Nghymru?'

- Mae Plant yng Nghymru wedi cael y dasg o ddeall beth sydd wedi gweithio'n dda, a beth sydd heb, ac maent yn ceisio am farn pobl ar draws gwahanol sectorau.
- Byddai'n ddiddorol gwybod pa feysydd sy'n dod i'r amlwg ac sy'n peri pryder i'r sector
- Bydd Plant yng Nghymru yn cynnal grwpiau ffocws ym mis Ionawr a mis Chwefror. Cysylltwch â Claire ar claire.sharp@childreninwales.org.uk

Sylwadau o'r llawr:

Siaradodd May Baxter Thornton am bwysigrwydd ymgysylltu â goroeswyr sy'n oedolion wrth lywio'r broses ymgynghori, a sicrhau eu bod yn cael eu had-dalu am hyn.

Mae Claire Short yn awgrymu bod Claire yn cwrdd ag ysgrifenyddiaeth y Grŵp Trawsbleidiol fel rhan o'r broses.

Diolchodd Jayne i bawb am fod yn bresennol, a daeth â'r cyfarfod i ben.